

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In quâ tractatur de Augustissimo Eucharistiæ Sacramento, ac Sacrificio
Missæ, ...

Bosco, Jean a

Lovanii, 1667

Concl. I. Eucharistia est verum & propriê dictum Sacramentum novæ Legis
à cæteris omnibus distinctum, eisque præstantibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73377](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73377)

Quarta; Congruum fuit quod in prolatione illorum verborum minister esset in Ecclesia excellens, scilicet sacerdos, per cuius actum ministerialem Christus sic incipiat esse nobiscum.

Hactenus de ratione nominis. Nunc quaero primò; an illud quod lubestrationi nominis, sit verum & propriè dictum novæ Legis Sacramentum? Pro responsione ponitur

CONCLUSIO I.

Eucharistia est verum & propriè dictum Sacramentum novæ Legis, à cæteris omnibus distinctum, eisque præstantius.

St facilis & certa. Duæ priores partes definitæ sunt in Concilio Florentino, ibi: Novæ Legis septem sunt Sacramenta, scilicet Baptismus, Confirmatio, Eucharistia, &c. & Concilio Tridentino fess. 7. can. 1. Si quis dixerit Sacramenta novæ Legis non fuisse omnia à Iesu Christo Domino nostro instituta, aut esse plura vel pauciora quàm septem, videlicet Baptismum, Confirmationem, Eucharistiam &c. Anathema sit.

Accedat perpetua traditio, & consensus omnium Patrum, ac aliorum Conciliorum, quæ Eucharistiæ meminerunt, ita ut hæretici quoque, qui nunc vigent, quamvis alia denegent Sacramenta, tamen hoc Eucharistiæ simul cum Baptismo ultro recipiant; tametsi circa materiam, partes constituentes, & virtutem ejusdem variè errent.

Probat Scotus primam partem ratione: Quia, inquit, est signum veraciter representans ex institutione divina: & licet non gratiam accidentalem (intellige primariè) tamen effectum aliquem Dei gratatum, scilicet esse Corporis Christi sub tali specie (ut patet ex Scripturis superiùs allegatis) gratia autem in definitione Sacramenti non accipitur tantum pro gratia accidentali, sed pro effectu Dei gratuito.

Cæteroque Eucharistiæ significare efficaciter, quamvis secundariò, etiam gratiam accidentalem, apertissimis verbis testatur Christus apud Joannem cap. 6. vers. 50 dicens: Hic est panis de celo descendens, ut si quis ex ipso manducaverit, non moriatur.

Et duobus versibus sequentibus: Ego sum panis vivus qui de celo descendi. Si quis manducaverit ex hoc pane vivet in æternum: & panis, quem ego dabo, Caro mea est pro mundi vita.

Rursus v. 54 & 55. Nisi manducaveritis carnem filii hominis & biberitis eiu. Sanguinem non habebitis vitam in vobis. Qui manducat meam Carnem, & bibit meum Sanguinem habet vitam æternam &c.

Quid quaerò aliud hæc significant, quàm effectum gratiæ sanctificantis in hac vita, & in

altera effectum gloriæ æternæ, si in gratia contingat hominem decedere?

Sed, inquires, Eucharistia non semper causat gratiam sanctificantem; imò nunquam subsistentem, sive gratuitum effectum; ergo saltem aliquando non est Sacramentum.

Respondeo primò; Species consecratas continuo efficere Corpus & Sanguinem Christi, non physicè, sed moraliter, quatenus Deus illa ponit, & conservat sub speciebus consecratis dependenter ab illis, de quo infra latius.

Respondeo secundò: Sacramentum non definiri: Signum sensiblie efficiens gratiam; sed, efficac gratiæ, hoc est, causativum gratiæ in subiecto disposito & applicato. Licet itaque Eucharistia non semper in actu secundo causet gratiam, sicut nec alia Sacramenta; nata tamen est causare, quin & actu causat, dum subiectum dispositum actu applicatur; sicut ignis de se calefactivus, tunc solum actu calefacit, quando subiectum caloris capax applicatur.

Equidem hæc est differentia inter alia Sacramenta, & Eucharistiæ, quòd illa cum sint successiva, & consistant in actione, non habeant esse, nisi dum applicantur; hæc verò, cum sit aliquid permanens, rem, & nomen Sacramenti participat, etiam dum actu nemini applicatur. Vide plura disp. 1. sect. 1. conclus. 2.

Hanc differentiam accipio ex Scoto supra n. 5. ibi: Ultima differentia est in modo essendi istius Sacramenti: quia omnia alia Sacramenta consistunt in usu & in fieri, ita quòd idem est ibi Sacramentum, & perceptio Sacramenti, sicut Baptismus est perceptio Baptismi, nec permanet aliquid quod sit Sacramentum cessante usu tali vel perceptione; sed hoc Sacramentum est quoddam permanens, etiam ante usum. Subjicit rationem congruentiæ: Quia, inquit, Christus permanenter voluit esse nobiscum: ergo in aliquo signo vel Sacramento permanente.

Alias tres differentias, & excellentias huius Sacramenti ab aliis in significando, præmiserat Doctor eodem numero dicens: Una est, quia est simpliciter veracissimum in signando: alia enim Sacramenta veracia sunt quantum est ex se, tamen quandoque non habent effectum suum signatum propter indispositionem suscipientis: istud autem nunquam caret suo signato. Supple, primariò, juxta illud ejusdem Doctoris ibidem numero 6. Eucharistia non est primò signum gratiæ accidentalis, sed subsistentis. Ubi ly, Primò satis innuit Eucharistiæ secundò esse signum gratiæ accidentalis.

Pergit Scotus: Secunda excellentia est, quia quod significat primò istud Sacramentum, hoc realiter continet scilicet Corpus & Sanguinem Christi, alia non.

Tertia excellentia est signati per istud: alia enim Sacramenta significant principaliter gratiam accidentalem inherentem suscipienti, istud autem significat gratiam subsistentem, scilicet verum Corpus Christi ibi existens.

Objectio.

Prima responsio, quod causatur Corpus & Sanguis Christi non physicè, sed moraliter.

Secunda responsio, quod Eucharistia semper causat gratiam in subiecto disposito.

Differentia inter Eucharistiæ & alia Sacramenta, quòd hæc consistant in actione, illa autem sit aliquid permanente.

Scotus.

Alie tres differentie & excellentie huius Sacramenti. Prima: quia est simpliciter veracissimum in signando.

Secunda.

Tertia.

quod etiam
offenditur
ex Triden-
tino.

Hinc est quod Concilium Tridentinum sess. 13. pluries Eucharistiam appellet *divinum, mirabile, sacrosanctum, sanctissimum* Sacramentum. Hinc cap. 2. ejusdem sess. particulariter asserit, Salvatorem nostrum Sacramentum hoc instituisse, in quo divinitus divini sui erga homines amoris velut effudit.

Et cap. 3. quod intitulum: De excellentia sanctissima Eucharistia super reliqua Sacramenta. Sic dicere incipit: *Commune hoc quidem est sanctissima Eucharistia cum ceteris Sacramentis, Symbolum esse rei sacrae, & invisibilis gratiae formam visibilem: verum illud in ea excellens & singulare reperitur, quod reliqua Sacramenta tunc primum sanctificandi vim habent, cum quis illis utitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis Auctor ante usum est. Quis haec omnia oculatus introspectiens dubitare poterit de praesentia ejus ac diversitate?*

Prætermitto materiam, & formam distinctam, quam nemo ignorat.

7.
Finis Eucharistiae est nutrire vitam spirituales.

Florentin.

Adde diversitatem finis. Nam Eucharistia instituta est ad nutriendam vitam spirituales animæ, non secus, ac cibus materialis ad nutriendam vitam naturalem corporis, quod nulli alteri Sacramento competit ex propria sui institutione, ut discutrenti per singula facile constabit, & clarissimè significat Concilium Florentinum in Decreto Unionis his verbis: *Per Baptismum enim spiritualiter renascimur: per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide: renati autem & roborati nutriuntur divinâ Eucharistia alimonâ. Quod si per peccatum egritudinem incurrimus animæ, per Pœnitentiam spiritualiter sanamur. Spiritualiter etiam & corporaliter (prout animæ expedit) per Extremam Unctionem. Per Ordinem verò Ecclesia gubernatur & multiplicatur spiritualiter: per Matrimonium corporaliter augetur. Quid clarius dici poterat?*

Sed si à me quaeritur, quid sit nutrirî divinâ Eucharistia alimonâ; Respondeo facillimè, accipere augmentum gratia per modum alimentî.

Nutrit dandò augmentum gratia per modum alimentî;

Per Confirmationem quidem etiam *augemur in gratia* (verba sunt Florentini) sed per modum Unctionis, quâ, ut loquitur Florentinum, *roboramur in fide*, hoc est, robur & vires accipimus, id est, specialia auxilia gratia, ut audacter Christi confiteamur nomen. Ideoq; inquit Florentinum supra, *in fronte, ubi verecundia sedes est, confirmandus inungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat.* Inungitur, inquam, Christumate, ad luctam contra visibiles hostes fidei instar veterum luctatorum, qui oleo parabantur ad luctam.

ideoque instituta sub speciebus panis & vini,

8.

At verò Eucharistiam instituit Christus sub speciebus panis & vini, ut insinuaret particularem hujus Sacramenti effectum esse, alere spiritualiter, id est, eisdem effectus causare in anima, quos cibus naturalis causat in corpore.

Ex quo festinè cognoscitur, quod quàmvis omnia Sacramenta reipsâ augeant gratiam, si

inveniant subiectum gratum: hunc tamen effectum proprium esse Eucharistia in sensu formali, hoc est, per se & ex vi propria significationis.

Enimverò Baptismus per se est regeneratio; Confirmatio, roboratio in Fide; Pœnitentia, reconciliatio; Extrema Unctio tendit ad perfectam sanitatem à reliquiis peccatorum: Ordinatio ad rectum Ordinis usum, sicuti Matrimonium ad dandas vires, quibus onera ejus laudabiliter portentur,

Potè Eucharistia per se non ordinatur nisi ad augendam vitam spirituales per modum cibi ibi sistendo, ita ut illud augmentum intenderet, etiam si ad aliam operationem non ordinaretur; quamvis de facto ad omnem operationem bonam ordinetur.

Veluti cibus materialis, etiam si per se habeat augere substantiam viventis, tamen etiam conducit ad operationes; quippe regula sobrietatis est bona corporis valetudo & dispositio ad mentis functiones; dicente Divo Augustino libro de moribus Ecclesie cap. 21. *Habet vir temperans in huiusmodi rebus mortalibus & fluentibus (cibus ac potibus) vitæ regulam utroque Testamento firmatam: ut eorum nihil diligit, nihil per se appetendum putet, sed ad vitæ huius, atque officiorum necessitatem, quantum satis est, usurpet, utentis modestiâ, non amanti affectu.*

At verò alia Sacramenta tamen conferant gratiam, tamen in hac non sistunt; sed illam per se ordinant ad aliquam particularem operationem.

Et si objicias; cibus in senibus non semper auget, sed plerumque solum reparat vires: Respondeo animam in hac vita semper esse in statu augmenti, non ita corpus. Deinde quotidie deperduntur partes substantia corporalis, quæ debent reparari: durante autem vitâ animæ per gratiam, nihil gratia deperditur quoad substantiam, ut communiter docetur in materia de charitate; sed solum quoad fervorem; ut proinde Eucharistia fervorem charitatis interdum tantum reparat, substantiam verò semper auget. Hæc latius Card. Lugo disp. 1. de hoc Sacramento sect. 1.

Ad alia progredior: Et primò quidem ad tempus institutionis hujus Augustissimi Sacramenti.

CONCLUSIO II.

Sacramentum Eucharistia Christi instituit ad finem lunæ decimæ quartæ mensis Nisan, quando juxta legis præscriptum, etiam à cæteris isto anno obler-